

**Fred Wendorf, Romuald Schild, R.
Said, Vance Haynes, Peter
Maringer, Michał
Kobusiewicz, Achilles Gautier**

Oaza Kharga. Pustynia Zachodnia

Informator Archeologiczny : badania 10, 338-339

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cyрку Deir el-Bahari, na wysokości od 244 m n.p.m. - 252 m n.p.m. Na stoku tym silnie nachylonym w kierunku północno-zachodnim wystąpiła znaczna koncentracja zabytków krzemiennych. Ogółem wyeksplorowano powierzchnię 128 m² usytuowaną w pasie największego nasilenia zabytków, stosując metodę zbierania artefaktów z powierzchni w ramach narzuconej siatki 4-metrowych kwadratów. Ogólna ilość zabytków krzemiennych w ten sposób uzyskanych wynosi 3240 okazów, wśród których można wydzielić 5 serii różniących się wyraźnie stopniem spatynowania powierzchni, jak i też cechami techniczno-morfologicznymi. Seria pierwsza, bardzo nieliczna reprezentuje prawdopodobnie inwentarz środkowopaleolityczny, charakter środkowopaleolityczny materiałowy znacznie bardziej wyraźny jest w serii drugiej. Mamy tu do czynienia z zespołem o rozwiniętej technice lewaluaskiej nawiązującym do zespołów mustierrsko-lewaluaskich z Pustyni Zachodniej i Bliskiego Wschodu, Seria ta ma zapewne charakter pracowniany. W serii trzeciej obok licznych form pracownianych, występują wyraźne elementy podomowe. Świadczy o tym stosunkowo wysoki udział narzędzi. Serię tę można łączyć z wczesną fazą górnego paleolitu. Seria czwarta reprezentuje rzadki na tym terenie zespół o charakterze wiórowym i makrolitycznym. Pracowniany charakter serii podkreśla obecność narzędzi typu nakopalnianego. Serię tę można datować prawdopodobnie na schyłkowy paleolit. Seria piąta, bardzo nieliczna, z przeważającą ilością rdzeni, przy niemal całkowitym braku narzędzi wiąże się zapewne z wiórowymi kulturami neolitu.

OAZA KHARGA
Pustynia Zachodnia

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej Zakład
Epoki Kamienia
/w ramach Combined
Prehistoric Expedition/

Badania prowadzili prof.dr Fred Wendorf /Southern Methodist University/ i doc.dr Romuald Schild /IHKM PAN/ przy współudziale prof.dr R.Said /Geological Survey of Egypt/, prof.dr Vance Haynes /University of Arizona/, prof.dr Peter Maringer /Washington State University/, doc.dr Michał Kobusiewicz /IHKM PAN/ oraz dr Achilles Gautier /Uniwersytet w Gandawie/. Piąty sezon badań na Pustyni Zachodniej. Osadnictwo środkowo i epipaleolityczne, neolityczne.

Badania w oazie Kharga były kontynuacją eksploracji Pustyni Zachodniej w Egipcie rozpoczętych w 1972 r. Uprzednio prowadzono prace na oazie Dachla, w rejonie studni pustynnych Bir Sahara i Bir Twrfawi oraz w rejonie Gebel Nabta.

Eksploracje w oazie Kharga skoncentrowane były głównie na stanowiskach epipaleolitycznych i neolitycznych. Badano również szereg kopalnych źródeł zawierających ślady osadnictwa środkowo paleolitycznego. Miało ono charakter pracowniany.

Najciekawsze wyniki uzyskano na stanowisku nr 7 /epipaleolitycznym/ oraz na stanowiskach neolitycznych. Przebadań sporej osady epipaleolitycznej pozwoliło na uzyskanie datowania tego osadnictwa. Badania stanowisk neolitycznych wykazały, że wiążą się one z nową nieznaną dotąd odmianą neolitu lokalnego różnego od neolitu typu char-tumskiego znanego z południowej części Pustyni Zachodniej. Jest to najpewnie neolit pasterski z udomowioną krową.

Wydobyte materiały zostały złożone w Egyptian Museum i Southern Methodist University.

I R A K

NIMRUD

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
w Kairze

Badania prowadził dr Janusz Meuszyński. Finansowała Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze. Trzeci sezon badań. Centralna część cytadeli. Okres neoasyryjski.

Pracami objęto partie zachodnie centralnej części cytadeli. Eksplorowano obszar między bykami Salmanasara III, budowlą Asurna sirpala II oraz miejscem znalezienia reliefów Tiglatpilesara III. Odnaleziono mury o bardzo złym stanie zachowania pochodzące z hipotetycznego centralnego pałacu Tiglatpilesara III.

Przebadano również posadzkę ułożoną pierwotnie w 2 warstwach, która prawdopodobnie należała do podwórza niezidentyfikowanej jeszcze budowli być może Salmanasara III. 80 cm nad nią umieszczona była nowa platforma, która spowodowała destrukcję budowli Asurnasirpala II oraz Salmanasara III. W trakcie dalszego odsłaniania wzmiankowanej posadzki odkryto 40 kamiennych reliefów z pałacu Tiglatpilesara III o bardzo interesujących motywach ikonograficznych m.in. ze scenami przedstawiającymi dworzan przed tronem królewskim, oblężenie miasta, ze sceną wojenną z galopującym wielbłądem.

Nowym sondażem objęto też obszar położony 70 m na zachód od byków Salmanasara III. Dokonano tu niezwykle ciekawego odkrycia bramy dekorowanej trzema ogromnej wielkości bykami należącej do jeszcze niezidentyfikowanego budynku. Posadzka wewnątrz bramy wyłożona